בולי מועדים לשמחה תשל"ז

Festival Stamps 5737 (1976)

השירות הבולאי
המשרד הראשי: שד' ירושלים בו, יפו 80 08

203 17.8.76

PHILATELIC SERVICES
MAIN OFFICE: TEL AVIV - YAFO . ISPAEL

על שלשה דברים העולם עומד, כדברי חז"ל: על הדין ועל האמת ועל השלום (אבות א' ו"ח). ואכן, שלושת היסודות הללו תלווים זה בזה – מקום שם נעשה צדק קיימת האמת ומקום שם מצויה האמת שורה שלום. אמת וצדק תנאים מוקדמים הכרחיים הם והסייג הבטוח ביותר לשלום.

הצדק מידת שמים היא, הממוזגת במידה אחרת – זו של רחמים. הדת היהודית מניחה, שהצדק חובק את כל הערכים המוסריים. הוא מושתת לא רק על שיפוט ללא משוא פנים ("כל דיין שדן דין אמת לאמיתו – נעשה שותף להקב"ה (שבת י' ע"א)) ולא רק על שוויון מוחלט בבית המשפט אלא גם על התנהגות הכרתית המבוססת על הגינות ויושר לב. דרך הצדק היא לעולם דרך הישר, כי הליכה בה מחייבת עשיית צדק מוחלט למקופחים, לאויבך ואפילו לבעלי חיים. היא סלולה על יסודות הגינות המחשבה פוסקת ובלתי נלאית במוסדיות חברתית ובזכויות האדם.

החתירה תחת הצדק מערערת את מסדי היקום. החרב מהווה אחד האיומים הנוראים ביותר על הצדק, כי אין כמלחמה המעכבת ומעוותת את הצדק. מכאן, שרדיפת השלום היא מטרה שצריכה להיות לנגד עינינו תמיד. יציבותה של חברה ואושרה תלויים בשלום ואמנם השלום מתנת שמים, שאין למעלה הימנה ובהעדרו חשובה כל ברכה אחרת כקליפת השום. לכן אין פלא שכל תפילותינו מסתיימות בתחינה לשלום.

שלום לפי המסורת היהודית פירושו יותר מאשר מניעת סכסוך. הוא טומן בקרבו התחייבות מפורשת למאבק למען אחדות וידידות. ביחס לעולם כולו, קשור השלום בתקווה לפירוק־נשק בקנה מידה עולמי ולכינון חברה בינלאומית המושתתת על אחווה אמיתית והמאוחדת בדביקותה לעקרונות הצדק והחירות. בחזונו הגדול על אחרית הימים בישר ישעיהו הנביא (ישעיהו ב, ד), כי "לא ישא היהודית את כל הדתות האחרות בהבליטה את הרעיון של שלום העולם כמטרה הנשגבה ביותר. אופינית בהקשר זה אימרתו של העולם מברצלב, שחי במאה ה-18, כי "בכל מקום ששם נחתם וחוה־שלום, מצוי הקדוש־ברוך־הוא."

לא בכדי שגורה ברכת "שלום" בפיו של כל ישראלי. כי מצווים אנחנו לחתור לשלום לא רק בקרב האומות אלא גם בין אדם לחברו, ודוקא במישור הזה חייב האדם להתחיל ולפעול למעו השלום. חז"ל היו מנסחים זאת לאמור: "יטיל האדם שלום בין איש לאשתו, ביו עיר לעיר, ביו אומה לאומה, ביו ממשלה לממשלה, ביו משפחה למשפחה וביו אדם לחברו" (ספרא צ"ב, ד).

האמת היא היסוד השלישי במערכת המוסר היהודי. בלי אמת לא ישלוט הצדק ולא ישרור שלום. האמת מזוהה עם תכונה אלוהית: "חותמו של הקב"ה אמת" (שבת נ"ה, ע"א). האמת היא תכלית שאין לערער עליה, היא מחייבת לדבר גלויות בשעת הצורך. היא חייבת להיאמר בכל עת "ממעמקי הלב" (תהלים ט"ו 2–3) ודורשת גם הגינות בקשרי מסחר. היא שוללת לחלוטין כל צורה של דמיה ושל צביעות.

התלמוד אומר "הקב"ה בז לאדם המדבר אחד בפה ואחד בלב" (פסחים קי"ג, ע"ב), ואף מחריף קביעה זו בהוסיפו כי מי ששקר לזולתו כמוהו כשקר לקב"ה. האמת אינה מכירה לא גבולות ולא הבחנות ויש לקבלה כמות שהיא, יהיה מקורה אשר יהיה. התלמוד מסכם זאת באמרו, ש"אמת זו תורה" (בבא בתרא ע"ד, ע"א), המתגלמת בהגינות, בכנות, בנאמנות וביושר־לב.

עמידה מקרוב על שלושת העקרונות הלדו תקל עלינו להבין את תורת המוסר היהודית, המושרשת עמוק בלקחי כתבי־הקודש. התורה פורשה על־ידי רבנים הוגי־דיעות בכל הדורות והשפיעה באופן יסודי על הלכי המחשבה המוסרית של האנושות. הדת היהודית אופטימית במהותה. היא מאמינה, שחרף כל מגרעותיה תגיע האנושות לתור הזהב. פרק־זמן ארוך של מאבקים יחלוף, עד שסוף־כל־סוף תצליח לעלות על הדרך אל השלימות. בסופו של דבר תהיה ידו של הצדק על העליונה, האמת תחוג את נצחונה ויתגשם החזון הנבואי של שלום עלי אדמות. זאת התקוה שאימצו ונשארה יסוד אמונתם עד עצם היום הזה.

The third foundation of the Jewish ethical system is Truth. Without Truth there can obviously be neither justice nor peace. This too emanates from a Divine prototype and "the Seal of God is Truth". Truth is a positive ideal, and involves speaking out whenever necessary. It demands that truth be spoken at all times "even in one's heart", honesty in business dealings and a complete rejection of any form of deceit or hypocrisy. "God despises a man who says one thing with his mouth and another with his mind" says the Talmud and notes that lying to one's fellow-man is equivalent to lying to God. Truth knows no boundaries or distinctions and must be accepted, whatever its source. The Talmud sums up: "Judaism is the practice of Truth", expressed through honesty, sincerity, loyalty and intedrity.

The insistence on these three principles provides an insight into Jewish ethics, which is rooted in the teaching of the Bible, developed by rabbinic thinkers throughout the ages, and which have profoundly affected the moral thinking of humanity. Judaism is a religion of optimism. It believes that mankind, for all its mistakes, will reach a golden era. The world, after a long period of struggle, will eventually find itself on the road to perfection. Justice will ultimately prevail, Truth will triumph and the prophetic vision of Universal Peace will be established. This confident hope has sustained Jews throughout their often bitter history, and remains at the core of their faith today.

Dr. Geoffrey Wigoder

According to the Jewish sages of ancient times, the World stands on three foundations-Justice, Truth and Peace, They add that the three are interrelated-if there is Justice, there is Truth and where there is Truth. Peace is to be found. Truth and Justice are essential prerequisites to Peace and constitute its surest safeguard.

Justice is an attribute of God, tempered with the attribute of Mercy, Judaism teaches that Justice encompasses all ethical virtues. It demands not only unprejudiced judgment and absolute equality in the court of law ("every judge who judges truly is a partner of God") but also an equitable social pattern of behaviour. The just way is always the right way and calls for full justice for the underprivileged, for one's enemies, even for animals. It implies honesty in thought and action, forthright speech upright conduct and a constant and unrelenting insistence on social morality and human rights.

The subversion of Justice in any form shakes the World. The sword offers one of the greatest threats to Justice: nothing delays and perverts Justice so terribly as does War. Peace therefore is a concomitant virtue. The stability and happiness of every community rests upon the basis of Peace, which is seen as the greatest of all blessings-and indeed in its absence, no other blessing is meaningful. All major Jewish prayers conclude with a prayer for Peace.

Peace, in Jewish tradition, is much more than a mere absence of conflict. It requires the positive obligation to strive for unity and harmony. In a world context, it is bound up with the hope of universal disarmament and of an international society built on genuine brotherhood, united in devotion to Justice and Freedom. This goal received early expression in the famous vision of the prophet Isaiah: "Nation shall not lift up sword against nation, neither shall they learn war any more", and Judaism was the first religion to project the concept of Universal Peace as an ideal. Characteristically the eighteenth century Rabbi Nachman of Bratslav said: "Wherever a Treaty of Peace is signed, God is present".

'The Hebrew word for peace is "Shalom" and this is the standard greeting in Israel. Peace must be sought not only between nations but also between individuals-and it is at this latter level that the ordinary man must begin to work for peace. The rabbis of old put it this way: "A human being must seek to promote peace between man and his neighbour, husband and wife, family and family, city and city, nation and nation".

